

ФОРУМ ШАС ПА ЗЯЛЁНЫМ РАЗВІЦЦІ

2

78 МЕДАЛЁЎ ГУЛЬНЯЎ «ДЗЕЦІ АЗІЎ»

8

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

9 ЛІПЕНЯ 2024 г. АЎТОРАК № 131 (30265)

«ВЕДАННЕ ГІСТОРЫ, РАЗУМЕННЕ ФІЛАСОФІІ РОДНАЙ КУЛЬТУРЫ — НАШ НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЗДАБЫТАК»

Прэзідэнт узяў удзел у рэспубліканскім свяце «Купалле» — «Александрыя збірае сяброў»

Фестываль у Александрый, які ўжо пятнаццаты год запар праводзіць у Шклоўскім раёне, за гэты час стаў вiзнанай карткай Магілёўшчыны, неад'емным элементом нацыянальнай культуры. Кожны год на рэспубліканскае свята «Купалле» ў прыгожы аграпародок, які размяшчаецца на беразе Дняпра, імкнучыся не толькі жыхары рэгіёна. Сюды едуць з усёй краіны, палобілі народнае беларускае свята і жыхары Расіі, іншых дзяржаў. Малая радзіма Прэзідэнта Беларусі Александра Лукашэнкі стала цэнтрам прыцягнення і аднаўлення, месцам сустрэчы сапраўдных сяброў.

Традыцыйна ў святочных урачыстасцях у Александрый бярэ ўдзел і кіраўнік дзяржавы. Нягледзячы на велікі шчыльны працоўны графік, Александр Лукашэнка часта гасць на сваёй малой радзіме. Разам са сваімі землякамі і гасцямі Магілёўшчыны беларускі лідар сустраў і сёлетняе Купалле.

«АЛЕКСАНДРЫЯ, І НАШ ФЕСТИВАЛЬ У ВІЦЕБСКУ ДАЎНО ПЕРАСТАЛІ БЫЦЬ ЧЫСТА СЛАВЯНСКІМ!»

Звяртаючыся да прысутных з галоўнай александрыйскай сцэны, Прэзідэнт адзначыў, што ледзь не стаў сваёасаблівым славянскім месцам, культурным месцам. «З нашай Александрый, ад гэтага цудоўнага свята, мы пераносім у адзін з найбольшых фестываляў свету — «Славянскі базар» — нагадаў ён. «У кожным размаві аб славянстве. Хоць сёння і Александрый, і наш фестываль у Віцебску даўно перасталі быць чыста славянскімі».

Пі словах кіраўніка дзяржавы, на Купалле ў Александрый прыехалі прадстаўнікі звыш дзесяці краін, «Славянскі базар у Віцебску» наведваюць прадстаўнікі больш чым 30 дзяржаў планеты. «Гэта пацвярджае мой тэзіс, што гэта ўжо далёка не «Славянскі базар», — заўважыў Александр Лукашэнка. — Але ўсё роўна ўсё пачыналася адсюль. І Дняпр, які маеі землякамі, вамі, успрымаеца спакійна — рочка і рэчка. А ўвясце, у тым старажытны часы гэта тая дорага, па якой з поўдня, які кажуць многія гісторыкі, рухалася нашы

продкі. А дзень, з поўдня. Тут яны бачылі сваё жыццё больш свабодным. Там іх, напэўна, добра прыцягнулі. І вось адтуль, з-пад Кіева, з Дуная, які кажуць многія спецыялісты, нашы продкі рухаліся сюды на поўнач. Таму рака Дняпр — гэта асаблівава рака. І добра, што наша пакаленне адрадылі гэта цудоўную традыцыю: у гэтыя купальскія дні збірацца на беразе старажытнага Дняпра і нагадаваць не толькі аб Дняпры».

«МАЛА ВЕДАЦЬ І ПАМ'ЯТАЦЬ ГЭТЫЯ ТРАДЫЦЫІ, ЯНЫ ПАВІННЫ СТАЦЬ ЧАСТКАЙ СУЧАСНАЙ ГІСТОРЫІ»

Прэзідэнт нагадаў, што вось ужо 15 гадоў людзі збіраюцца ў Александрый, у гэтым малюўным кутку Беларусі, каб на імгненне адчуць сувязь часоў. Ён адзначыў, што за такі кароткі перыяд Беларусі стварылі фестываль, які маленькага ўтульнага свята ператварыў у паўзае нашчапальнага і міжнароднага маштабу. «Тым не менш ён не страціў сваю назву ўтульнага свята: тут сапраўды асабліва атмосфера, але мы захававалі і ўтульнасць, — заўважыў кіраўнік дзяржавы. — Наш фестываль стаў месцам прыцягнення для творчых людзей і сапраўдных прыхільнікаў самабытнай славянскай культуры з усёй Беларусі і з іншых дзяржаў».

Прэзідэнт прыказаў: калі ў Александрый стваралася гэта свята, ніхто не планавалі, што яно атрымае такі размах. Па яго словах, людзі самі прыцягнулі сюды. «Гэта поклін душы, гэтак імкненне да сапраўдных каштоўнасцяў, туды, дзе шчыра рады гас-

цяям, дзе б'ецца пульс жывой творчай сілы, — патлумачыў Аляксандр Лукашэнка. — Але галоўнае, што мы зрабілі, — адрадылі традыцыі сваёй продкаў. Мы развіваем спрадвечную нацыянальную культуру. Пагадзіцеся: мала ведаць і памятаць гэтыя традыцыі — яны павінны стаць часткай сучаснай гісторыі».

Па меркаванні беларускага лідара, нашы дзеці павінны бачыць, як мы самі беражліва адносімся да таго, што стваралася вякамі. «Яны павінны ўвабраць думку: усё, што зроблена сваімі рукамі: плешчы кошык, гліняны збан, вышыты ручнік, — заўсёды прыгожа, заўважы будзе актуальна і модна, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — А народная музыка — гэта песня славянскай душы. Гэта наша песня».

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што Александрый сапраўды стала цэнтрам адрадынення старажытных абрадавых і рамесных традыцый. Толькі так, па яго словах, можна захаваць сваю ідэнтычнасць — працягваючы тысячагадовую гісторыю ўсходнеславянскіх народаў, заўважыў ён гэтай гісторыі, разуменне філасофіі роднай культуры — наш нацыянальны здабытак, і мы павінны яго збераць, калі хочам быць народам, калі хочам быць нацыяй, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

вы. — Гэта аснова асноў беларускай дзяржаўнасці».

«БЕЛАРУСЬКАЯ МІРАЛЮБНАСЦЬ, ІМКНЕННЕ ДА СЯБРОЎСТВА, ПАВАГА ТРАДЫЦЫЙ РОЗНЫХ КУЛЬТУР І ЕСЦЬ ТАЯ САМАЯ ПАПАРКА-КВЕТКА»

Звяртаючыся да гасцей фестывалю, Прэзідэнт адзначыў, што ў кожнага з нас ёсць сваё месца сілы, куды мы прыходзім або вяртаемся, каб удыкнучь поўнымі грудзямі і расправіць крылы для новага паляту. «Бачу, што гэты ўтульны куток Беларусі знойшоў месца і ў нашым сэрцы, дарэгія гасці, — сказаў Александр Лукашэнка. — Шчыра дзякую ўсім, хто ўпрыгожыў сённяшняе свята сваімі майстраванымі талентамі. Дзякуй кожнаму, хто ўсё гэтыя гады стварае тут па-сапраўднаму аўтэнтычную атмосферу. Цяпер гэта асабліва каштоўна».

Прэзідэнт засяродзіў увагу на тым, што свет мяняецца з шалёнай хуткасцю. «Нам здаецца, што мы ўсё спазналі і ўсё скарылі: стварам у сетках альтэрнатыўную рэальнасць, часам жывым у гэтым інтэрнэце, часам адрываемся ад сапраўднага жыцця, — канкрэтызаваў беларускі лідар. — Але, дзякуй Богу, ёсць людзі, такія як вы, — з чыстымі думкамі і добрым сэрцам. Людзі, якія вераць у чужы і з году ў год прыязджаючы ў Александрый, прыязджаючы, каб адсвяткаваць ноч на Івана Купалу — свята, абвешанае старажытнымі легендамі і міфамі. І дай Бог, каб усё, аб чым вы думаеце, аб чым вы загадалі, абавязкова збылося».

«БЕЛАРУСЬКАЯ МІРАЛЮБНАСЦЬ, ІМКНЕННЕ ДА СЯБРОЎСТВА, ПАВАГА ТРАДЫЦЫЙ РОЗНЫХ КУЛЬТУР І ЕСЦЬ ТАЯ САМАЯ ПАПАРКА-КВЕТКА»
Звяртаючыся да гасцей фестывалю, Прэзідэнт адзначыў, што ў кожнага з нас ёсць сваё месца сілы, куды мы прыходзім або вяртаемся, каб удыкнучь поўнымі грудзямі і расправіць крылы для новага паляту. «Бачу, што гэты ўтульны куток Беларусі знойшоў месца і ў нашым сэрцы, дарэгія гасці, — сказаў Александр Лукашэнка. — Шчыра дзякую ўсім, хто ўпрыгожыў сённяшняе свята сваімі майстраванымі талентамі. Дзякуй кожнаму, хто ўсё гэтыя гады стварае тут па-сапраўднаму аўтэнтычную атмосферу. Цяпер гэта асабліва каштоўна».

Прэзідэнт засяродзіў увагу на тым, што свет мяняецца з шалёнай хуткасцю. «Нам здаецца, што мы ўсё спазналі і ўсё скарылі: стварам у сетках альтэрнатыўную рэальнасць, часам жывым у гэтым інтэрнэце, часам адрываемся ад сапраўднага жыцця, — канкрэтызаваў беларускі лідар. — Але, дзякуй Богу, ёсць людзі, такія як вы, — з чыстымі думкамі і добрым сэрцам. Людзі, якія вераць у чужы і з году ў год прыязджаючы ў Александрый, прыязджаючы, каб адсвяткаваць ноч на Івана Купалу — свята, абвешанае старажытнымі легендамі і міфамі. І дай Бог, каб усё, аб чым вы думаеце, аб чым вы загадалі, абавязкова збылося».

СТАР. 3

Заканадаўчыя навацы

Жыллё з дзяржпадтрымкай, скарачэнне даўгабуду і лаяльнае крэдытаванне

Пад кіраўніцтвам Наталлі КАЧАНАВАЙ адбылося чарговае пасяджэнне экспертнага савета

Удзельнікі пасяджэння абмеркавалі практычныя дакументы, звязаныя з удасканаленнем сацыяльна значных пытанняў. У прыватнасці, яны датычацца ажыццяўлення дзяржаўнымі органамі і іншымі арганізацыямі адміністрацыйных працэдур па заявах

грамадзян. Асабліва ўвагу ўдзільні аказалі кожнаму грамадзян дзяржаўнай падтрымкі пры ўзвядзенні, рэканструкцыі або набыцці жылых памяшканняў, мерах па удасканаленні будаўніцтва, узвядзення, рэканструкцыі жылля.

СТАР. 2

Напярэдадні Да фестывальнага лета — гатовы!

Заўтра Віцебск на тыдзень ператворыцца ў яркі, музычны і каларытны горад, дзе дзень і ноч зліюцца ў адно паняцце — «Славянск». Штогод не толькі жыхары і гасці горада на Дзвіне, але і самі горад чкае падарункі і абнаўленні да галоўнай культурнай падзеі краіны. Свілета інфраструктура Віцебска папелшылася ўдвай.

СТАР. 2

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Французскія левыя аб'ядналіся і перамаглі
Кааліцыя левых партый «Новы народны фронт» атрымала перамогу на парламенцкіх выбарах у Францыі, ёй дастаецца 162 месцы з 577 у Нацыянальнай сходзе краіны, паведамляе РИА «Новости» са спасылкай на Міністэрства ўнутраных спраў Францыі. Другое месца заняла кааліцыя «Разам» Эмануэля Макрона, атрымаўшы 168 месцаў. «Нацыянальнае аб'яднанне» Марын Ле Пен заняло трэцяе месца на парламенцкіх выбарах, атрымаўшы 143 месцы ў ніжняй палате парламента краіны. Гэта істарычны вынік для французскай нацыяналістаў, у мінуты складзе Нацыянальнага сходу Марын Ле Пен і яе палічкі мелі 89 мандатаў. Свілета пасля першага туру выбараў яны лідавалі. Каб не дапусціць іх перамогі ў другім туру, многія з кандыдатаў як ад альянсу левых партый, так і французскай кааліцыі Эмануэля Макрона вышлі з звыш сваё кандыдатуры, каб аб'яднаць галасы сапернік «Нацыянальнага аб'яднання». Разлік апынуўся.

Разам з тым вядомая з асноўных палітычных сіл не атрымала абсалютнай большасці мандатаў (289 з 577), што ускладняе фарміраванне новага ўрада, абранне палатнай свайго кіраўніцтва і фарміраванне парламенцкіх камісій. Аналітыкі ўпэўнены, што Францыя пасля выбараў чкае перыяд турбулентнасці. Аднак, паведаў Агенцтва Франца Рэзэве Макрон учора адмовіўся прыняць адстаўку прэм'ер-міністра рэспублікі Габрыэля Аталы. Кіраўнік дзяржавы папраў прэм'ера «часова застацца на пасадзе, каб забяспечыць стабільнасць у краіне». Як адзначыла АФР, урад працягне работу ў цэперашнім складзе да пачатку восені, каб займацца правядзеннем Алімпійскіх (26 ліпеня — 11 жніўня) і Паралімпійскіх гульняў (28 жніўня — 8 верасня).

Прэм'ер-міністр Індыі Нарэндра Модзі знаходзіцца з візітам у Маскве

Візіт палітыка распачаўся ўчора і працягваецца сёння, 9 ліпеня. Гэта яго першая паяздка ў Расію за пяць гадоў. Напярэдадні прэм'ер заявіў, што з нецярпеннем чкае сустрэчы з Уладзімірам Пуціным, назваўшы яго сябрам. Прэм'ер адзначыў, што асаблівае і прывілеяванае стратэгічнае партнёрства паміж Індыяй і Расіяй за апошнія дзесяць гадоў рушыла наперад, у тым ліку ў сферах энергетыкі, бяспекі, гандлю, інвестыцый, аховы здароўя, адукацыі, культуры, турызму і міжасобаснага абмену. У панядзелак уначы адбылася неформальная частка візіту. Праграма аўторка — размова з расійскім лідарам у вускім складзе і дзень у фармаце афіцыйнага сядзення. Пры гэтым не прадугледжваецца якіх-небудзь сумесных зносін з прэсай. Як раней паведамляла прэс-служба Крэмаля, тэма гукаў — перспектывы далейшага развіцця трынаццацідзённага жэўбных расійска-індыскага адносінаў, а таксама актуальныя пытанні міжнароднага і рэгіянальнага парадку дня. Візіт прэм'ера Індыі Нарэндры Модзі ў РФ заклікае даць зразумець, што адносіны Нью-Дэлі з Масквой кіруюцца блізкамі, перадае агенства Bloomberg са спасылкай на высокапаставяленых індыйскіх дыпламатаў.

КОРКА

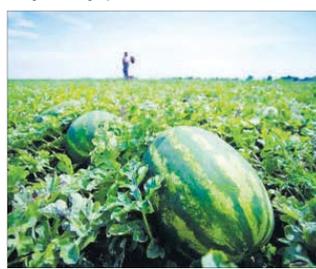
3 1 студзеня 2024 года бізнісам скарысталіся 111 504 замежнікі з Еўрасаюза: 49 081 грамадзянін Літвы, 29 323 грамадзянін 1) 8824 неграмадзяніны Латвіі, а таксама 24 276 грамадзян Польшчы.
• Азімы яменьы ў Беларусі ўбраны на 64,4 працэнта плошчаў.
• Больш за Вt128 млн выдзелена ў Мінску на пакрытоўку устаноў адукацыі да новага навучальнага года.
• Колькасць арганізацый малогі і сярэдняга прадпрыемальніцтва ў Беларусі на канец мінулага года складала 115 924 (102,3 працэнта да ўзроўню 2022 года), у тым ліку 102 542 мікраарганізацыі (88,5 працэнта), 11 294 малыя арганізацыі (9,7 працэнта) і 2088 сярэдніх арганізацый (1,8 працэнта).

Змяненне клімату

ДА ПАЦЯПЛЕННЯ ТРЭБА БЫЛО РЫХТАВАЦЦА ЯШЧЭ УЧОРА

Павелічэнне спажывання электраэнергіі на кандыцыянаванне і змяненне тэхналогіі грунтавых дарог — гэта мінімум таго, што чкае нас ужо заўтра

Зімы ў Беларусі становяцца цалейшымі, а лета ўсё менш прадаказальным. Павялічваюцца засушлівыя перыяды, расце верагоднасць аманальных з'яў. Пагаварылі з навукоўцамі пра тое, што адбываецца з надвор'ем і як яно можа ўплываць на эканоміку і на здароўе людзей.

СТАР. 8

Да фесывальнага лета — гатовы!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Першая чарга маштабнай рэканструкцыі гасцінцы «Віцебск» завяршылася яшчэ напрыкан чэрвеня, першыя часткі аб'юльгаванага комплексу сталі ўздальнікі XI Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі. Ад ранейшай гасцінцы, пабудаванай у 1973 годзе, якая лічыцца сімвалам навучнай сталіцы, засталіся толькі сцены. Усеяны нумарны фонд, камунікацыі, інтэр'ер абнавілі цэлым. Уваходная група з новымі дзвярцамі рэвалюцыйнага тыпу і хол са стойкай адміністратара выглядаюць сучасна і стыльна. Фасад дэпоіліты элементам са шкла: вялікія вокны ў ліфтовых

Рэканструкцыя дапоўняць летняй традыцыяй з асобнымі ўваходамі. У невялікай калёскай у «Віцебску» прадстаўлены і сямейныя нумары з двух пакоў, зручныя даць камфортнае жыллё больш чым з дзецьмі. Не забыліся і пра людзей з абмежаванымі магчымасцямі: для іх асобна абсталявалі шэсць нумароў, стварылі камфортнае безбар'ернае асяроддзе і пашырылі пасажырскай ліній. Вельмі змянілася і тэрыторыя вакол: пачыналася стаянка для аўтамабіляў, з'явілася

Міжнародны прэс-цэнтр, новых харэаграфічных класай, у КЗ з'явілася вялікая швейная майстэрня з прафесійным канвеерам. Новы выгляд набылі дзве арт-прасторы, дзе можна выпіць кавы. Добраўпарадкавалі тэрыторыю каля канцэртнай залы: стварылі новы сквер, для зручнасці наведвальнікаў спрэктавалі дадатковую стаянку ўнутр, акрамя таго, пабудавалі новую лясцыню пад нумарам 18. Падчас рэканструкцыі аб'екта на аб'ядленне КЗ спатрыбляе больш чым кіламетр святлодыёднай стужкі, 16 тысяч квадратных метраў кераманграніт. Адной з «разнак» адкрытай залы стаў каларыны парк з беларускімі арнамантам. На рэканструкцыю аб'екта было накіравана каля 40 мільянаў рублёў.

Абнаўлены ў такі святочны намыслы падаемі для Віцебска год закрэпілі сваю вялікую ў Беларусь плошчу Перамогі. Тут з'явіліся тры дотуганачныя фантаны, аналагі якіх пакуль няма ў Беларусі. 118 брукі, якія могуць дасягаць паў метраў у вышыню, падсяцляюць і могуць «танцаваць» пад зматываным музычным кампазіцыям. Два стацыянарныя святляныя дыягнэзны экраны, да якіх жыхары

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Абмеркавалі і пачылі прамацоўку са скарачэннямі колькасці жылых дамоў, лясцыню будаўніцтва якіх не завершана і не законсервавана. На парадку дня — адбудаванне жылых дамоў у сельскай місцовасці, усакарнаванне рэабілітацыйнага аб'екта ў сярэдняй частцы сельскай місцовасці, у тым ліку з улікам выдзялення ім мікрараёнаў, а таксама павышэнне ўзроўню абароны праваў спажываўцаў фінансавых паслуг. Традыцыяны ў абмеркаванні прыняло ўдзел шырокае кола экспертаў.

Што датычыцца аказання грамадзянам дзяржаўнай падтрымкі пры ўзвядзенні, рэканструкцыі або набыццях жылля ў рамках Савета Рэспублікі лічыць, што трэба зрабіць зручны і зразумелы дакумент — пакетным прыняццям. «Гэта будзе надзвычайна марна трынаццаць ары, але мы павінны зрабіць, для чаго ўносім гэтыя прапановы», — заўважыла Наталія Качанова. — Мы ўносім гэтыя прапановы, каб уплываць на меркаванні мядзювых органаў улады, якія сёння бачаць шэраг праблем у сферы будаўніцтва жылля з дзяржаўнай падтрымкай. Хтосьці не можа ўзяць крэдыт, бо ў яго ёсць лясцыня ў сельскай місцовасці (яно ўлічваецца), і ты ўжо не маеш патрэбу ў жыллі, або табе налічаць такую суму, што ў чалавекі няма таксоў магчымасці. Таму нам трэба ўважліва і трывала асудзіць і праваліваць. Найперш для чаго мы ўносім гэтыя прапановы? Для таго, каб людзі маглі будаваць. Асабліва ў рэгіёнах, малых населеных пунктах. Бо такія нашы палітыка, накіраваная на рэгіянальнае развіццё. Таму, зыходзячы з гэтай задачы, нам трэба зыходзіць і з таго, што скажуць калегі, якія працуюць на месцах, бо мы павінны быць з імі ў адзін голас. Каб людзі былі хачам будаваць жыллё ў малых гарадах і замацоўваць там спецыялістаў, мы павінны стварыць там умовы».

Як паведаміў у размове з журналістамі міністр архітэктуры і будаўніцтва Руслан ПАРХАМОВІЧ, на экспертным саваце разглядаўся з'яўленне пачынаюцца развіццё ў асяроддзі і саадынаўчэнне з'яўленню развіццю — гэта гэта кансэнсус краін ШАС. У апошнія гады КНР прытрымліваецца канцэпцыі «Празрачысць воды і зялёныя горы — бясценны скарб», заховаючы прыблізна шэсць чышлізаваных развіццяў, які характарызуюцца развіццём вытворчасці, зарожкі жывячым населенцтвам і здаровай экалогіяй, дзякуючы чаму ў будаўніцтве «выдатнага Кітая» былі дасягнуты вельмі высокія поспехі, якія прыцягнулі ўвагу ўсёго свету.

КНР спадзяецца на нарочытнае абмянені і супрацоўніцтва з усімі бакамі ў галіне зялёнага развіцця праз чышлізаваны форум, каб саадынаўчэнне ўстойліваму сацыяльна-эканамічнаму развіццю ўсёх краін і гарманічнаму суіснаванню чалавека і прыроды. Сі Цыньлін нагадуў, што Кітай дэмаві рэнтацыянальнае старшынства ў ШАС, якая служыць узорам новага тыпу міжнародных адносін і рэгіянальнага супрацоўніцтва.

Весткі з Кітая

СУПРАЦОЎНІЦТВА З'ЯВЛЯЮЦАСЯ РАЗВІЦЦЮ

Форум краін Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва па зялёным развіцці адкрыўся ў прыморскім горадзе Цындаа, што ў правінцы Шаньдун на ўсходзе Кітая.

У Цындаа адкрыўся Форум ШАС

Там глабальная мерарпрыемства, на якое з'ехаліся прадстаўнікі дзясяткаў краін, — «Кроўчыца па шляху зялёнага развіцця поруч», працуе ў гарманічнае суіснаванне чалавека і прыроды». Форум насамрэч гістарычна для нашай краіны — упершыню яна ўдзельнічае ў гэтым найважнейшым члена ШАС, які набыў літаральна некалькі дзён таму. Генеральны сакратар Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва Чжан Мін шыбра вітаў нашы далучэнне да прадстаўніц «сямі ШАС», якая цяпер аб'ядноўвае звыш тры мільярдны чалавек. Нагадаем, што Беларусь стала дзясятай дзяржавай — членам глабальнай арганізацыі.

Кітайскі лідар адзначыў, што ахова экалагічнага асяроддзі і саадынаўчэнне з'яўляюцца развіццю — гэта гэта кансэнсус краін ШАС. У апошнія гады КНР прытрымліваецца канцэпцыі «Празрачысць воды і зялёныя горы — бясценны скарб», заховаючы прыблізна шэсць чышлізаваных развіццяў, які характарызуюцца развіццём вытворчасці, зарожкі жывячым населенцтвам і здаровай экалогіяй, дзякуючы чаму ў будаўніцтве «выдатнага Кітая» былі дасягнуты вельмі высокія поспехі, якія прыцягнулі ўвагу ўсёго свету.

КНР спадзяецца на нарочытнае абмянені і супрацоўніцтва з усімі бакамі ў галіне зялёнага развіцця праз чышлізаваны форум, каб саадынаўчэнне ўстойліваму сацыяльна-эканамічнаму развіццю ўсёх краін і гарманічнаму суіснаванню чалавека і прыроды. Сі Цыньлін нагадуў, што Кітай дэмаві рэнтацыянальнае старшынства ў ШАС, якая служыць узорам новага тыпу міжнародных адносін і рэгіянальнага супрацоўніцтва.

Як заўважыў старшыня КНР, Кітай гатовы працаваць з усімі бакамі, каб развясць «Шанхайскі дух», умацоўваць згуртаванасць і заадынаўчэнне, саадынаўчэнне з'яўляюцца развіццю, агуглінымі намаганнямі ствараць новыя раздзел агугнальнага развіцця і сумесна будаваць лясцыню цэную супольнасць адзінага лёсу ШАС.

Ініцыятыва правядзення тэматычнага форуму па зялёным развіцці належыць Сі Цыньліну, які вылучыў яе летась. 2024-ы ў нарасце ШАС абвешчаны Год экалогіі, што падкрэслівае важнасць міжнароднага супрацоўніцтва ў аднаўленні троту. Як адзначыла намеснік старшыні Усходняскага камітэта Народнага палітычнага саадынаўчэннага савета Кітая, старшыня Кітайскага камітэта ШАС па добрасусветнасці, дружбе і супрацоўніцтву Шань Юэюэ, зялёнае развіццё стала новым драйверам імклівага руху Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва. Актуальны кірунак спрыяе эканамічнаму троту дзяржаў і выклікае «шанхайскія сямі», а значыць, паліпшаецца дабрабыт людзей.

Гэта адказ на сур'ёзныя выклікі сучаснасці, якія звязаны са змяненнем клімату і пашырэннем прыродных катаклізмаў. Яны ў тым ліку прыводзяць да змянення водных рэсурсаў і праблем з забеспячэннем харчаваннем. Як заўважыў Чжан Мін, прота жывячэа вынаходзіць наладзіць гэтае развіццё супрацоўніцтва ў галіне экалогіі і аховы навакольнага асяроддзя. На форуме былі прыняты ініцыятывы аб стварэнні партнёрскіх адносін па зялёным развіцці і мэтах сумеснага праасоўвання ўстойлівага развіцця.

Мікалай ЛІТВИНАЎ, г. Цындаа, Кітай.

Размова па сутнасці

Аснова адзінства ў захаванні разнастайнасці культур і канфесій

У іўі прайшоў выяздны пасяджэнне калегіі апарату Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў

Пачасць яго разглядалі пытанні аб рабоце мядзювых выканаўчых органаў улады Гродзенскай вобласці па забеспячэнні выканання рэлігійных арганізацый Закона Рэспублікі Беларусь «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацый» і рэгуляванні канфесійных адносін. У ім узялі ўдзел намеснікі старшын і кіраўнікі аддзелаў ідэалагічнай работы і па справах моладзі і грамадскай работы і Гродзенскай вобласці і ідэалагічнай работы і па справах моладзі аблвыканкама і Мінскага гарвыканкама, члены рэабочай групы па развіцці рэлігійнага турызму Мінжэаагенства экспертна-карадынацыйнага савета па турызме пры Саваце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

«Штогод мы выязджаем у рэгіён, каб на месцах паглядзець, які праводзіцца работа па выкананні Закона «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацый» мядзювымі выканаўчымі і распарадкаміі органамі, каб разумець, якія ёсць праблемы, якія пытанні неабходна вырашаць. Гэта вельмі актуальна ў гэтым годзе, паколькі ўстапуе ў сілу новы Закон «Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацый». Нерадзёе пераарганацыя рэлігійных арганізацый», — заўважыў Упаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Аляксандр РУМАК. Ён падкрэсліў, што забеспячэнне годзе паміж прадстаўніцкімі рэабочымі калегіямі — адна з найважнейшых задач улады. Работа Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў відаецца з тымі спецыфікамі кожнага рэгіёна. Менавіта такім падыходам дасягаецца стабільнасць.

Намеснік Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў Сяргей ГРАСІМЕНА нагадуў, што на іўеўскай жэніце з'яўляюцца спадчына многіх народаў, а разам з тым і іх унікальная адзольнасць жыць і ствараць лясцыню і пачаццё, супрацоўнічаць, супрацоўнічаць, павялічваючы сумеснае, іх традыцыі і абрады. Ён заўважыў, што не выклікае ў пасяджэнні з'яўляць удзел членаў рэабочымі групы па развіцці рэлігійнага турызму Мінжэаагенства экспертна-карадынацыйнага савета па турызме пры Саваце Міністраў Рэспублікі Беларусь. Унікальнае мінулае, гісторыя і культура якіх паказваюць мнжэаагенства разнастайнасць, важна ўключыць у новыя турыстычныя маршруты.

Асобна Сяргей Грасіменца спыніўся на рабоце, накіраванай на дасягненне міжканфесійнага і міжнацыянальнага міру і спакою. Супрацоўніцтва апарату Упаўнаважанага па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў з ініцыятыўнага савета па турызме пры Саваце Міністраў Рэспублікі Беларусь. Унікальнае мінулае, гісторыя і культура якіх паказваюць мнжэаагенства разнастайнасць, важна ўключыць у новыя турыстычныя маршруты.

Пра работу мядзювых выканаўчых органаў Гродзенскай вобласці па забеспячэнні выканання заканадаўства рэлігійных арганізацый расказаў кіраўнік галіўнага ўпраўлення ініцыятыўнага савета па турызме Гродзенскай вобласці. Пры саадынаўчэнні галіўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы і па справах моладзі і грамадскай работы і Гродзенскай вобласці і ідэалагічнай работы і па справах моладзі аблвыканкама і Мінскага гарвыканкама, члены рэабочай групы па развіцці рэлігійнага турызму Мінжэаагенства экспертна-карадынацыйнага савета па турызме пры Саваце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Пры працы мядзювых выканаўчых органаў Гродзенскай вобласці па забеспячэнні выканання заканадаўства рэлігійных арганізацый расказаў кіраўнік галіўнага ўпраўлення ініцыятыўнага савета па турызме Гродзенскай вобласці. Пры саадынаўчэнні галіўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы і па справах моладзі і грамадскай работы і Гродзенскай вобласці і ідэалагічнай работы і па справах моладзі аблвыканкама і Мінскага гарвыканкама, члены рэабочай групы па развіцці рэлігійнага турызму Мінжэаагенства экспертна-карадынацыйнага савета па турызме пры Саваце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Добрая навіна

З больш чым 70 гадоў «Перамог» бачыла няма праём і першы спаткання — індэіўна, што з гэтым кінаатэатрам у наведвальніцкай звязана шмат добрых успамінаў. Яго будынак уключаны ў Спіс гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі, уваабылае эстэтыку сталінскага апарату. Цяпер — гэта вялікі мультыплексе з пяццю кінатэатрамі, зручнымі кірсамі і каналамі. У самай вялікай зале аднаасова могуць размясціцца 184 глядачы, у тым ліку абсталяваны месцы для людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Акрамя таго, у будынку ёсць бар, Карсападцы «Звядзі» ў ліку першых наведвалі аб'юльгаваны кінатэатр.

ХРАМ, КЛУБ, РУІНЫ...

У XVII стагоддзі на месцы, дзе цяпер кінатэатр, з'явіўся каменны касцёл святога Войцеха і манастыр бенедыкцінаў у стылі высокага барока. Пасля паражэння паўстанца 1863—1864 года рэлігійныя аб'екты перададлі Рускай праваслаўнай царкве. У іх сценах адкрылі Прэабразжэнскі манастыр Цікава, што да гэтага моманту ўваля навазвалася Турмайнай, паколькі яна злучалася горад з турэмным замкам. Але ў 1882 годзе па ініцыятыве жыхароў яе перайменавалі ў Прэабразжэнскую. Чарговыя пераўтварэнні адбыліся з прыходам саваецкай улады. У пачатку 1920-х гадоў манастыр быў ліквідаваны. Былы праваслаўны храм стаў выкарыстоўвацца як клуб харчавоў, а астатнія пубудовы былі разабраны. Падчас Вялікай Айчыннай вайны нямецкія захопнікі выкарыстоўвалі будынак як сакадцкі клуб, ён потым аказваўся паўразрушаным з-за выбуху ў суседнім будынку. Засталіся толькі сцены.

МЕСЦА СПАТКАННЯ, ААІЗ КУЛЬТУРНАГА ЖЫЦЦЯ

«Гэта сапраўды вельмі прыемна і змяняльнае падае, — кажаў памочнік Прэзідэнта Беларусі — інспектар па горадзе Мінску Юры ФАЛОЎ. — Пасля доўгай годзе пуставага мясціны адрэаваць рэканструкцыю кінатэатра «Перамог». Я дамаю, што гэта будзе вельмі важнае і патрэбнае месца для жыхароў і

Новая «Перамог»

У Мінску завяршылася рэканструкцыя легендарнага кінатэатра

гасці сталіцы. Гэта тое месца, дзе можна правесці час з карысцю разам з блізкімі.

У будынку ўсталявалі новыя дах, замянілі вокны, абнавілі камунікацыі, узмацілі падамак. Дарчы, «Перамог» захавае свае гістарычныя асаблівасці: набылі рашэны выгляд фасада, цэнтральны хол, адноўлены лясцыню, дакарэвалі лясцыню, мазаічны падагол. «Кінатэатр «Перамог» сапраўды легендарны, — адзначыў старшыня Мінскага гарсавета выканаўчага камітэта Уладзімір КУХАР. — Ён быў пабудаваны ў кароткія тэрміны. Кінатэатр адкрылі ў 1950 годзе, яму далі высокую назву «Перамог». І гэта было вельмі сымвалічна. У кінатэатры, які быў месцам сустрэч для сотняў тысяч людзей, прычальнікі спатканні: сюды прыходзілі людзі, каб ахунцыя ў свет коны. Тады яшчэ не было інтэрнэту, а найважнейшым з мастацтваў было кино. Людзі адначальна, вяселіліся, развалялі. Сёння мы можам з упэўненасцю сказаць, што гэты легендарны кінатэатр ішоў у страў. Я думаю, тысячы людзей з дазавальненнем прыйдуць сюды, каб паглядзець фільм, адначальна, сустрэцца адно з адным. Хацелася б, каб было шмат добрых і цікавых фільмаў, каб людзі сапраўды атрымлівалі камфорт і заадынаўчэнне ад знаходжання тут, каб гэтая высокая і вядомая для

«...распаўе генеральны дырэктар УП «Кінавідапраект» Уладзімір КАРАЧОЎСКІ. — У хуткім часе глядачы змогуць наведваць кінатэатр, які сапраўды вельмі моцна змяніўся. Ён калісьці быў і дубельцамі, і адназасці. Сёння ж у ім налічваецца пяць кінатэатраў: вялікая зала на 184 месца, зала на 48, зала на 24 месца і дзве залы па 12 месцаў. Тут можна будзе ўбачыць разнастайную палітру фільмаў, і мы робім вялікую стаяку на кінатэатр. Спадзяемся, што тут будзе кіпша сапраўднае фестывальнае жыццё».

Паводле яго слоў, кавярыя пры кінатэатры зможа прадаваць не толькі глядачу, але і гасцей і жыхароў сталіцы. Акрамя таго, тут будучы працаваць два бары з разнастайным асартыментам, у тым ліку з некаторай прадукцыяй уласнай вытворчасці.

«Спадзяемся, што гэта будзе цікавы кінатэатр, які палюбіць мічане, — дадаў Уладзімір Карачоўскі. — Я хачу быць падаказваў нашай дзяржаве, Прэзідэнту, краіне за падтрымку культуры, за стварэнне ўдому для жыхароў і гасцей сталіцы. Акрамя таго, што Беларусь — гэта краіна для жывячэа, краіна для людзей. Пры падзячэннем гэтага з'яўляецца аднаўленне выдатнага кінатэатра «Перамог». Хоць гэта гістарычны аб'ект, ён па-новаму паўстае для глядачоў. Сёння мы надрытывалі выдатны прадукт, які ёсць сімвалічнаму назву «Час вярнуцца». І сапраўды ўважліва і аднаўляем гэты гістарычны аб'ект, каб ён зноў стаў часткай жыцця ў нашай краіне».

Фільм «Час вярнуцца» прысвечаны вызваленню Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Таму з Перамогам нас усіх! Глядацкіе добрае кино ў кінатэатры «Перамог», — запрашае мічанін і гасці сталіцы Уладзімір Карачоўскі.

Данііл ХМЯЛНІЦКІ.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

«ВЕДАННЕ ГІСТОРЫІ, РАЗУМЕННЕ ФІЛАСОФІІ РОДНАЙ КУЛЬТУРЫ — НАШ НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЗДАБЫТАК»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Кіраўнік дзяржавы сканцэнтравана увагу прысутных на тое, што на гэтай благаславеннай зямлі ёсць выток чыстай вады Трафімава крыніца. «Мы, александрыйцы, верым у яе цудадзейную сілу, — сказаў Прэзідэнт. — У гады Вялікай Айчыннай вайны маці і жонкі акраплялі вадою з гэтай крыніцы мужчын, якія ішлі на фронт. Нямна найлепшай абароны, чым любою да роднай зямлі і вера ў яе сілу. Гэту традыцыю мы перадаем сваім дзецям, шчодро дзелімся са сваімі сябрамі. Мы знайшлі тое, што тысячы гадоў шукалі продкі, спазналі праўдзінныя сэнс жыцця».

А.МІХАЙЛА

цярпець, я яму сказаў — апраўдаць давер людзей. Здавалася, за тры дзiesiąты гадоў пара ўжо неж і заксяніцце, супакоўка, але нічога падобнага. І гэта ўсё — адноль, з гэтай зямлі шытаецца, ласкава і шчыра, рабіць усё для таго, каб яны аб табе прора дэрана не думалі. Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што на гэтай зямлі ён нарадзіўся. «Тут мая малая радзіма, тут я вучыўся, тут мае карані, — падкрэсліў беларускі лідар. — І калі ты, яшчэ раз паўтара, соды вяртаешся, ты разумееш, што тут твая малая радзіма».

«СЯРЭДНЯЯ ВЭСАЧКА, МАЛЕНЬКІЯ НЕ ПАВІННЫ ЗАГІНУЦЬ»

Прэзідэнт прапанаваў беларусам, а таксама нашым бліжнім суседзям з Расіі і Украіны, падумаць над яго прапановай аб куплі за невялікі грошы ўчастак у так званых переспектывічных вёсках. «Вы ведаеце, вёска ў нас выратавана, мы больш за паўтара тысячы будзем аграгарадкі (яны ўжо вызначаны, дзе будучы) і ў нас засталіся сярэдняй зусім невялікія вёсачкі, дзе раней жыло шмат-шмат людзей, — канстатаваў кіраўнік дзяржавы. — У вёсцы, дзе я жыў і хадзіў у школу. Сельскія гаспадаркі ўзбуйняюцца, а значыць і аграгарадкі будуць моцнымі. А што рабіць з тымі маленькімі вёскачкамі, якія не Стараселле, Троица? Гэта ж цудоўныя месцы, цуда-месцы. Яны не павінны загінуць. Сярэднія вёсачкі, маленькія, яны не павінны загінуць. Хто іх адноўіць, хто іх захавае? Мы з вамі».

Александр Лукашэнка парэкамандваў людзям, асабліва беларусам, сяліцца ў гэтых маленькіх і сярэдніх населеных пунктах. Эміграцыя дэ гарадзкіх кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што менавіта яны павінны адродзіць гэтыя вёскі. «Няхай у вас там будзе лясціца (гэта ж 40—50 сотак зямлі), — укладнік гэта. — Гэта невялікія кавалкі, у горадзе, калі горада гэтай ўжо няма чыста. Там у найлепшым выпадку атрымаецца ўсёго шэсць сотак для гэтай дагата ўчастка, а тут 40—50. З Оршы, Магілёва і вават Мінска я ведаю людзей, якія пасяліліся тут, у гэтых маленькіх вёскачках. Рабіце гэта цяпер — заўтра будзе позна. Рабіце, бо ў вас ёсць дзеці і яны павінны хадзіць басанож па зямлі. Хоць бы тады, калі яны ў горадзе скончаць школу і прыедуць сюды на канікулы. Заўтра гэтых участкаў не будзе, бо Беларусь стала цісам, утульным і спакойным куточкам для расійцаў, украінцаў, якія жывуць побач і не толькі побач». У сувязі з гэтым Александр Лукашэнка прагэдаваў сустрэчу з масквічамі ў адной з беларускіх вёсак. У іх Прэзідэнт спытаў, навошта яны з сям'ёй кожны год прыязджаюць у беларускую вёску. Адаказ бы наступны: «За шчыльнасці. Мы сябе спакойна тут адчуваем. Гэта патрэбна нам і нашым дзецям».

«Асабліва калі побач ёсць Трафімава крыніца, — дапоўніў Прэзідэнт. — І вы абавязкова, я вам проста рэкамендую, знайдзіце час не сёння, не заўтра (там нагоўці, мне кажуць), як многія ў Бранск, Смаленск, Псковы людзі з поўначы Украіны (раней больш, цяпер усюм мала), з Польшчы, Літвы, Латвіі прыязджаюць туды для таго, каб ачуцца ў гэтыя крыніцы і для таго, каб быць здаровым. Гарантую — будзеце здаровым».

Александр Лукашэнка папрасіў прысутнуюцца да яго рэкамандаванай і запрапусі беларусай, а таксама ваважаных гэтай свята ў Александрый ў калупьскаю казку.

Вераніка КАНОТКА.

Шкляры раён.

ФАРБЫ КУПАЛЬСКАГА ФЭСТУ

Агрымела прыгожае купальскае свята ў Александрый, засталася шмат уражанняў, якія прыемна будзе ўспамінаць да наступнага фестываля. Бо на купальскім пугавіне за адзін дзень адбылося столькі падзей і сустрэч, што, напэўна, халіла б на год, калі зрабіць іх асобнымі мерапрыемствамі. Адных канцэртаў праішоха калі 20. Калі суды дадаць спартыўны турнір і спабортніцкі, прэзентацыі турыстычных маршрутаў, маладзёжныя праекты, мерапрыемствы, прысьвечаныя юбілейным датам, можна лёгка збіцца з ліку. Мы ж нагадаем самыя аскравыя моманты.

Энергетыка александрыйскай лугавіны

Вельмі уражальным было адкрыццё купальскага свята «Александрый збірае сяброў», на якім творчыя дэлегацыі з усёх раёнаў Магілёўшчыны і рэгіянаў краіны прадманстравалі відэавішэны і рэгіянаў краіны прадманстравалі відэавішэны. Яны прайшлі па канцэртнай сцэне прыгожа, з усмешкамі, у арыгінальных строях з нацыянальнай сімволікай, сцягамі і кветкамі ў руках — гэта было незабыта.

Мы павінны берачыся як зронку вочка забарыць нашых продкаў і перадаваць іх нашым нашчадкам, — сказаў у сваёй прамовае падчас адкрыцця старшыня аргкамітэта, намеснік Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Ігар ПЕТРЫШОНКА. — Нашы рэгіянаў вельмі годна прадэманстравалі і пашыраюць межы фестываля, паколькі мы адзіная, дружная, непадзельная сям'я. На свята прыхолаха шмат гэсцей. Спадэсяем, што яны таксама падсілкуюцца моцнай энергетыкай нашай зямлі і будуць вяртацца сюды, і не толькі на Купале.

Старшыня Магілёўскага абласнога аргкамітэта Анатоль ІСАНЧАНКА павішэў усёх, хто прыхолаха на фестываль, і ўрачыста абяваў аб яго адкрыцці. Пад гук народных мелодый і спеваў вясёлае купальскае свята закружылася ў шумным гаманьлівым віхуры, яго куды панесілася далёка ўніз па Дняпры.

Сімвалаў у сьветлінах фестываля было шмат: гэта і купальскі вянок, і Год якасці, і 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, і 130 гадоў інстытуту прадзвіжэння.

Зудара Куплін прыхолаха ў друкаўца вобласці Усёй-Ардынскай Бурацкай акругі. Вельмі быў уражаны маштабам мерапрыемства.

Сімаваў у адным месцы, што немагчыма ахапіць адразу, — падзяліўся ён эмоцыямі. — Вельмі радзі, што прыхолаха на ваша свята. Мне ўсё цікава, прыроды раў у Беларусі. Уражэе вы першы раз, гісторыя ваша, тое, як вы яе шануеце. Людзі вельмі цікавыя. Здаецца, па-року размаўляюць, але не так, як у Расіі. Ужы ўсім беларусам кажуць, каб прыхолаха на свята, вай, усё змянь дэборт і ваважаных акіяны лобі і ваважаных.

Не пацкадавалі наведвальнікі, якія ў гэты дзень зазірнулі на пляцоўку прадпрыемства «Белпошты», дзе размясціліся дэсант ад Саюза пісьменнікаў Беларусі і «Выдавецкага дома «Звязда» на чале з дырэктарам Аляксандрам РАДЗІВІЧАНКА павішэў пазнамітка з пісьменнікам, задым і пытанні і нават атрымаўшы казку ў аўтографам з рук аўтара.

— Цудоўная атмасфера, вялікая колькасць людзей, і, хоць гэта не літаратурнае мерапрыемства, нашы чытачы міма не праходзіць, — падзяліўся пісьменнік Павел Гушчын, аўтар казак і зборніка апавяданняў для дзяцей «Дзюнычкіна і краўдзіл». — Вельмі атрамліваеца, калі дзіўнічкіну завуць так, як і маю геранію, — Соня. За наву гардын іх падхоўвалі некалькі к. Аказваецца, сёння гэты вельмі папулярнае імя.

— Выдавецкі дом «Звязда» штогод удзельнічае ў купальскім свяце, — адзначыла выдчыца спецыяльнага аддзела выданняў Рэспублікі ДРАЖДАВА. — Кожны год мы прышам з сабой аўтараў з кнігамі. Сёння з намі Павел Гушчын, Дзмітрый Нікалаў, Вялічэна Драбшыўска, Жанна Міус. Мы заўбэдзі прадэманстравалі «Выдавецкага дома «Звязда».

Майстры з Калупі прывезлі знакамітую хлундускую цацку з гліны — бранд Калупьскаю шаўка, якому ўжо 300 гадоў.

— Промысел бабін, — паведаміла суразмоўца. — Захапіла тэрасію, калі дэжу павіла ў гурток керамікі. Разам капалі гліну, ліплі, пацку ўцрнулася і вось ужо 300 гадоў займаюцца промыслам.

Хлундускія цацкі — накішталі беларускіх лясек-абярэгаў. У аснове сямейнага дрэва — жанчына з дзіцем, дрэва жыцця — жанчына з чайнай. На галінках — таксама сімвалы — птушкі і, мядзведзі. Гэта абярэгі, якія адводзіць ад сямі зямлі думкі і праблемы. Маючы дэабярэгаў і сучасныя сімвалы. Кажуць, што іх цацка жыва, ідзе ў нагу з часам.

Пензенскія майстры прывезлі знакамітую абашаўскую цацку, традыцыйны пензенскі суверен. Прыехалі ўпершыню, прызналі, што ў заклупіне ад свята і выставы-кірмашу.

— Памятаю, тэх, хто праіраваў, не было — кожны сям'я перамагла ў той ці іншай намінацыі. Грашовыя сертыфікаты, бытавую тэхніку, каштоўныя падарункі ўручылі міністр сельскагаспадаркі і харчавання Анатоль Іваневіч і міністр адукацыі Андрэй Пявель.

— Нашы сем'і ўсе са знакам якасці, — павішэў аўдэліяна праекта

Сям'я Іны і Сяргея ТАРЭЛКА перамагла ў праекце «Уладар сіла — 2024»

— Столькі знакамітых майстроў ў адным месцы нагоўці чыжа сабраў. Але ў Александрый атрымаўся. Арганізацыя на высокім узроўні, — падкрэсліў Іны.

Упершыню трапіла на купальскае свята Мяркыбаў Садыхава з сонечнага Азербайджана. Яна — мастак-ювель, прывезла для тутэйшых модніц завушніцы з нацыянальным азербайджанскім ўзорам. Дзяўчаты сэрца акупавалі яе столик.

— Адчуваю на купальскім свяце сібы іх дома, — усміхаецца Мяркыбаў. — Бяшчым трапіла ў родную атмасферу. Шчыноўны ўражаны ад свята, вельмі вясела.

Максім Фядотаў з Новасібірска зазіваў сваім чом. Ён калекцыянеру тэатрына саваецкага і ранейшага перыяду. Аказваецца, гэта вельмі папулярныя зянітка ў Расіі. Для выставы-кірмашу ён прывёз некалькі відэаў паркавалі і савіну часоў СССР.

— Для Новасібірска я з'яўляюся адным з моцных калекцыянераў, — прызнаўся ён. — Тканіны ў мяне шмат, але радзік — да 1900—1940 гадоў — на жал, мала. Вельмі каштоўны паркарк перыяду 1950—1960 гадоў, фантастычнае цікава. За ім стаіць плекіяда таленавітых мастакоў. Цікава тэатрына былі ўкраінскі, прыбалтыйскія. У мяне адна з вялікіх калекцыяў тэатрына Алімпіяды-80. Шукаю радзікі ўзрост на аўтэнцічны, у бабўня, якія ў савецкі час вельмі запаліліся — запрашаем.

Сялетняя выстава-кірмаш сабрала майстроў з 22 рэгіянаў Расіі, з усёх раёнаў Магілёўскага вобласці, рэгіянаў Беларусі. Прысутнасць такога вялікага прадэманстраванага майстроў — асабліва купальскага свята ў Александрый і гэта заслуга Магілёўскага абласнога Цэнтра народнай творчасці і культуры адназначна работы, вельмі вялікае работы па захаванні народнай творчасці і традыцыйнай культуры, якую тут праводзіць у міжнародным маштабе.

— Калі толькі пачыналі ідэю хрэснага ходу, удзельнічаў менш дэсяцік чалавек. Апошнія гады гэта богаўгоднае справа аб'ядноўвае 250—300 чалавек з самых розных куткоў краіны, — расказваў настаўнік калінічэўскага храма святых Пятра і Фяўроніі Мурамскіх, іерэй Сяргій КАРПОВІЧ.

Айцец Сяргій і яго жонка, матушка Александрэ, і іх чацвэра дзяткі катэры год застаюцца дзіўнымі нахатылікамі для сям'і паломнікаў, якія штогод з'яўляюцца ў Калінічэўчых з нагоды Дня паміці святых князёў Пятра і Фяўроніі Мурамскіх.

— Цяпер самым малодшым удзельнікам нашага хрэснага ходу стаў малы, якому толькі споўніўся годкі: ехаў у дазімчыным утрымлявальным крэсле. Самастойна на сваім вельсіпеды хрэсны ход імкнулася пераадолець і наша малодшая дачка, якой шэсць годкінаў. Уво-

Іерэй Сяргій Карповіч падзяліўся, што гэта вельміправадзіць для яго

гуле вельмі радуе, што хрэсны ход, агульная малітва ў храмах і святых месцах людзей розных паліччэў, цэлых сям'яў, становіцца такімі папулярнымі. Гэта вельмі яднана. Пасля паломніцтва праіваем шчырна, добрыя стаўнікі, — дадаў настаўнік калінічэўскага храма.

Іерэй Сяргій Карповіч падзяліўся, што гэта вельміправадзіць для яго асабіста выдалася лідэрам, сілы на маршуде яго чыць не пакінулі, але вярнуліся пасля падрымкі і натхненны ўвай каманды паломнікаў.

— Хрэсны ход — асабліва від сумеснай малітвы. Ён дазваляе праіваем шчырна, падціраць нячужанцы на карысь сваёй душы, — пераканана удзельнік паломніцтва.

Наталія КАРПЫЛЕНКА, Фота Тураўскай епархіі БПЦ.

Нябеснае і зямное

Добры старт

У Калінічэўскім раёне правалі хрэсны ход на вельсіпеды ў гонар Дня паміці святых Пятра і Фяўроніі Мурамскіх — заступніка сямейнага шчасця і шлюбам.

Гэты асабліва від сумеснай малітвы і паломніцтва па благаславенні епіскапа Тураўскага і Мазырскага Леаніда арганізавалі ў Калінічэўскім раёне ў адзінаццаты раз. Па традыцыі удзельнікі хрэснага ходу адправіліся ў шлях ад будучага храма ў гонар святых Пятра і Фяўроніі Мурамскіх, які цяпер узводзіцца ў Калінічэўчых.

Усёго па дарогах на вельсіпеды паломнікаў даволі пераадолець амаль 50 кіламетраў. Для сумеснай малітвы іна спыніліся ў аграгарадку Сыроду ў храме свяцічэннамучанкі Аляксея Лельчыцкага, а пасля наведалі для служэння малебону храм святыха велікамучанкі Георгія Пераматаносца ў аграгарадку Вялікай Аўцюкі. Удзельнікі хрэснага ходу

таксама ўшанавалі памяць герояў-вызваліцеляў, якія знайшлі вечны спачын на брацкіх пахаваных каля Вялікіх Аўцюкоў Калінічэўскага раёна. Апошнім пунктам на маршуде стала славуцэца Калінічэўскага раёна. Сялетніца Раставаўскага манастыра ў аграгарадку Юравічы, дзе захоўваецца цудатворны абраз Божай Маці «Кравіцкая-Міласэрная».

Для удзельніц хрэснага ходу быў арганізаваны кірмаш народнай творчасці жыхароў найбліжэйшых вёсак. Праішоў выступленне калектыву Калінічэўскай музычнай школы. Гэсцей запрасілі на манастырскую трапезу, а пасля правалі для іх аглядную экскурсію па святым месцы.

У гэтым годзе хрэсны ход аб'яднаў калі 250 чалавек. Яго падтрымалі адзіночныя удзельнікі і сямейныя пары з дзецкімі з Калінічэўска, Мазыра, Гомеля, Лельчы, Мінска і населеных пунктаў Калінічэўскага раёна.

— Калі толькі пачыналі ідэю хрэснага ходу, удзельнічаў менш дэсяцік чалавек. Апошнія гады гэта богаўгоднае справа аб'ядноўвае 250—300 чалавек з самых розных куткоў краіны, — расказваў настаўнік калінічэўскага храма святых Пятра і Фяўроніі Мурамскіх, іерэй Сяргій КАРПОВІЧ.

Іерэй Сяргій Карповіч падзяліўся, што гэта вельміправадзіць для яго

«ДЫНАМ» — 90 ГАДОЎ, ЧЫМ ДЫНАМІЧНЕ

Як галоўная арэна краіны 90 гадоў застаецца цэнтрам прыцягнення

Сэрца беларускага спорту білася і б'ецца менавіта на стадыёне «Дынама». Ніякай патагтыкі, толькі факты. У 1923 годзе па ініцыятыве Фелікса Дзяржынскага было створана фізкультурна-спартыўнае таварыства «Дынама», у 1925 годзе было арганізавана Беларускае пралетарскае спартыўнае таварыства «Дынама» з аддзяленнямі ва ўсіх акруговых гарадах Беларусі. Немаленькае спартыўнае таварыства прабаваўся цэнтр прыцягнення, арэна для правядзення спартыўных і нават сімвала. Было вырашана будаваць у Мінску «ліліяны стадыён». Сяветы легендарнай арэны спяўаюцца 90 гадоў. І гэта выдатная нагода ўспомніць яго цікавую гісторыю, якая і расцмляецца, чаму Нацыянальны алімпійскі стадыён «Дынама» — месца ўнікальнае.

Сімвал новага жыцця

Месца для будаўніцтва стадыёна выбралі ў самым цэнтры Мінска — на месцы старажытных зружыў могілак, але затое недалёка ад вакзала. Стадыён будаваўся па рашэнні і пад кантролем Аб'яднанага галоўнага палітычнага ўпраўлення, таму працашла вельмі прадукцыйна. «Дынама» будаваў імя «Дынама» — кожны член фізкультурна-спартыўнага таварыства павінен быў адпрацаваць на будоўлі 100 гадзін, дамагаючы і простае мічаня, якія вельмі любілі спорт, і верагодна, хацелі глядзець спартсменам на камфорным стадыёне. 12 чэрвеня 1934 года іх жаданне спрыяла ў стадыён быў афіцыйна адкрыты і прымуў на сваё трыбуна першых заўзятараў. Трыбуны былі зроблены на 10 тысяч месцаў, але на асабліва цікавых матчах умішчалі ў паўтара раза больш людзей. Стала зразумела: трэба праводзіць мадэрнізацыю. У 1939 годзе стадыён мёр прыняў 22 тысячы чалавек (дарэчы, столькі ж, як і цяпер). Але рэгулярны ашанал на рэканструкцыю стадыёна ў Мінску ўважлі Пасты Вялікай Айчыннай вайны: стадыён ляжаў у руінах. Некаторы час яго замяніў невялікі стадыён «Харнік» у парку Горкага.

малую трыбуну на тры тысячы чалавек. Улічваючы пасляваенныя дэфіцыт грошай і чалавечых рэсурсаў, судзілі фактычна здзейсніць падзвіг — 12 чэрвеня 1948 года на «Дынама» прайшоў футбольны матч. З футболом на «Дынама» дарэчы, звязана адна з гарадскіх легенд. Лыцшч, што вежа на будынку Камітэта дзяржаўнай бяспекі была пабудавана спецыяльна для таго, каб міністр дзяржаўнай бяспекі БССР Лаўраціў Цінава мог літаральна з праюнага месца, глядзячы ў бачок, сачыць за футбольным матчам. Дык вось, гэта міф: з той вежкі не відна, што адбываецца на полі. А футбол Цінава глядзеў з трыбуны стадыёна, і калі яго любіма каманда забівае гол, ён так будна радаваўся, што выкідаў сваю фуражку на трыбуны.

адрываецца малючыч від на зялёнае футбольнае поле, абрамленае жоўта-чырвоным аб'едзельнічым сектарамі і чорнай бэгавай дарожкай, — пісала газета «Фізікультурны Дзяржын» на прададдзі чэмпіянату СССР па лёгкай атлетыцы. Як бачым, ужо тады «Дынама» быў універсальнай спартыўнай пляцоўкай. У пасляваенныя гады буйнай спартыўнай спартыёнцы для мінчан былі радасцю. Таму на «Дынама» сабраўся ашангал. Дарэчы, дамашыны сцены дамагаючы і беларусам. На дыстанцыі 400 метраў трыццаць месца заняў Анатоль Юлія, які ўжо тры разы выступаў на першых для сваёй спартсменнай алімпійскай гульні ў Хельсінкі. А ў забегу на 200 метраў перамаг Чымафей Лунаў — зорка Беларускага спорту першых пасляваенных гадоў.

Сваё сучаснае аблічча стадыён набыў у 1954 годзе пасля чарговай рэканструкцыі. «Стадыён «Дынама» адлюстравала значна лепш абслужыць спартсменам і глядачоў. Пляцоўкі і спартыўныя сектары стадыёна прадстаўляюць аранду для трэнероў ашангалі калектывам фізікультур. 22 уваходы на трыбуны дадуць магчымасць выйсці на стадыён і выйсці з яго. Туты можна будзе трапіць не толькі з цэнтральнага уваходу па вуліцы Кірава, але і з Ульнянскай вуліцы», — даваў справядзана ў газеце «Фізікультурны Беларусі» дырэктар стадыёна Сальнік. Менавіта тады з'явілася яго галоўная рызыка — арка на уваходзе. Тады ж «Дынама» стаў першай у Беларусі мультыфункцыянальнай пляцоўкай: стадыён уключаў чатыры тэнісныя корты, пляцоўкі для баскетбола, валайбола, гандзюла, арка для занятых гімнастыкай, барацьбай, боксам, цяжкай атлетыкай, фехтаваннем, масажнага пакоі, мелдунты, душавыя, цёр. Зімой пешаходная дарожка каля стадыёна заліваўся вадою, ператвараючыся ў каток. «Мы паставілі перад сабой задачу рэабілітацыі стадыёна «Дынама» — цэнтрам прададдзі фізічнай культуры і спорту, адным з найлепшых стадыёнаў краіны, месцам росту спартыўнага майстэрства і развіцця талентаў, стадыёнам, вартым сталіцы Беларусі — «дзірдажнага Мінска», давалі справядзана кіраўнікі стадыёна «Фізікультурны Беларусі». Новая старонка пачалася з футболом. У 1954 годзе мінскі «Спартак» прабыў ў наймацнейшым дывізіёне (клас «А»)

чэмпіяната СССР. На хатняй арэне мінскі спарткаўчы абыгралі аднаклубнік з «Масквы», «Сені». А на хатняй маскоўскаму ЦДСА білеты разамлі літаральна за дзень. «Спартак», дарэчы, тады перамаг. На полі мінскага стадыёна выступалі ўсе зоркі саваецкага футболом.

Бачыў гэты стадыён і зорак лёгкай атлетыкі, калі не ўсё, дык многіх чалавек і нарадоў. У 1973 годзе «Дынама» прымаў матчувую сустрачку СССР — ШША па лёгкай атлетыцы. Падаея грандчэмпіён. Не абышлось і 6

у сучаснай гісторыі лёгкаатлетчыны матч Еўропа — ШША.

Сёння «Дынама» — гэта нацыянальны алімпійскі стадыён. Алімпійскі ён быў і ў 1990 годзе. На мінскім полі прайшоў некалькі футбольных матчаў у рамках XXII летняй Алімпійскай гульні ў Маскве. Гэтым падпарадкавана чарговая рэканструкцыя — ёмістасць трыбуны павялічыла да 50 тысяч месцаў, трыбуны наверх пераазалі арэну, быў устаноўлены другі паверх. Стадыён набыў і яшчэ адну сваю адметнасць — манументальную кампазіцыю «Венэ» аўтарства знакамітага скульптура Батрына Занковіча. Тады ж над арэнай з'явілася факельная чаха для алімпійскага агню, які 20 ліпеня 1990 года запаліў Аляксандр Мядзведзь.

Закрывацца ад людзей — не наш варыянт

З 2012 да 2018 года стадыён перажываў самую маштабную рэканструкцыю ў сваёй гісторыі. Галоўнай задачай было зрабіць арэну сучаснай і пры гэтым захаваць яе гістарычнае аблічча. Арыхтары задачу выканалі. Самая вялікая гістарычная частка стадыёна захавалася з боку вуліцы Ульнянскай. А з боку вуліцы Кірава створаны фасад сучаснага стадыёна. На трыбунах могуць размясціцца 22 тысячы чалавек. Дзякуючы двум вялікім экранам і сучасным гукавым сістэмам атрымаўся асалоду ад таго, што адбываецца на стадыёне, можна з любога глядзючага месца.

«Пасля маштабнай рэканструкцыі «Дынама» ператварыўся ў прыгожую сучасную арэну са сваім унікальным абліччам, якое увабляе бачанне спартыўнай традыцыі Беларусі. Гэты легендарны культурна-спартыўны комплекс памятае мноства ашангалі выступленні, перамаг і вялікіх імяў. Тут праходзілі найбуйнейшыя міжна-

мерарыемствы: спартыўныя, культурныя, забавіўныя. На стадыёне ўвесь час віруе жыццё. І мы працуем для таго, каб яго было насамрэч. Як галоўная арэна краіны мы задаём плыўнае якасць. На нас раўнадушна іншыя аб'екты, таму ашангалі гэту плыўна мы ні ў якім разе не павіны і не будзем», — адзначае ён.

У 2021 годзе ўвесь Мінск глядзеў трансляцыю чэмпіяната Еўропы па футболе пона на футбольным полі «Дынама». У 2023 годзе тут так паказвалі матчы Еўра. У 2024 годзе ў гэтым стадыёне праходзілі кінатэатры з працягам фільмаў. Яшчэ залучалі паўтара на паветраным шыры. На «Дынама» працуе арэна ў Беларусі студыя падводнай здымкі і самы высокі ў краіне скаладар. «У многіх краінах стадыёны зачынены ў дні, калі няма спартыўнага. Але гэта ашангалі не наш падход. Хочацца зрабіць стадыён бы тым, што стадыён пабудаваны толькі для спорту.

Дзяржава траціла грошы для таго, каб даць магчымасць людзям штодзень глядзець на аб'ект. І мы хочам паказаць, што тут дэбят і цікава праецца са можа быць. Напрыклад, у пачатку чэрвеня прайшаву японскіх аўтамобіль проста ў нашы стадыён. У гэтым полі чатыры тысячы чалавек — усё водгукі выключна стаючыя. У будучыні мадэям правесці вялікую выставу айчных машын, паказаць найлепшае, што ў нас ёсць з аўтамобільна, на найлепшай арэна краіны. Чаму б не ажэрвапрамаваць? Я забуду кажу сваім супрацьнікам не сароцэцца прагнаванне свае ідэй. Нават калі на першы погляд яны пададуцца недарэчным, мы пасяміям, падачас мазаваго штурму, можа, нарэшчы да добрых праектаў», — адзначае Аляксандр Бут-Гуасім.

Прычым пераходок для новага, нават самы смелы і дэзрэкс праектаў, каманда супрацьніку стадыёна не бачыць. Зраваўся б, к ж можна пусціць на футбольны арэна некалькі тысяч людзей падачас чарговага фестываля? Аказваецца, можна, калі ўважана пададсі да яго абслугоўвання. «На ашангалі і на запасным полі газон натуральны. Яго трэба ўвесь час даглядаць, каб прыжо выглядаў. І яшчэ ашангалі робіць гэта дзень і ноччу. Пасля канцэрты яны могуць і ўночы працаваць. Так, мы можама закрыцца і нікога не пусканы ў нашы стадыён, на поле, але па-першае, нам трэба павышаць фінансавы паказчыкі па пазабюджэтай дзейнасці, а па-другое, у цэлым закрывацца ад людзей не наш варыянт», — адзначае дырэктар стадыёна.

У пачатку сваёй гісторыі зімой на тэрыторыі каля стадыёна заліваў каток. Праз 90 гадоў усё наамаг працыць каток, а «Дынама» ёсць круты гол, сінтэтычны лёд прыгматымае розную тэмпературу.

У стадыёна «Дынама», як і ў шматлікіх славуатскаў, ёсць сваё ўнікальнае атмасфера. «У многіх ёсць шпількі ўпаміны, звязаныя з «Дынама»: сціпкіны, смачныя піражкі, выступленні любімых спартсменаму ці артыстаў. Стадыён заўсёды ашангалі злучае з нямног дорым. Гістарычна аблічча арэны з аркай, скульптурнай біясюжэтай, выклікае ў людзей старажытнае пакалення настальгію. Сучаснае архітэктурнае рашэнне вырабляе маладых. Гаспаі стадыёна ў прыняцце цікава ўважыць гэты аб'ект, — заўважае Аляксандр Бут-Гуасім. — Як кіраўнік любіць гэты стадыён. Мне пашанцавала працаваць у гэтым месцы. У 18 гадоў марыў пабыць валанцёрам на спартыўным полі ў лёгкай атлетыцы, у 2019 годзе быў наадыр-настарам матч Еўропа — ШША, а пасля стаў дырэктарам стадыёна. Як тут не паверваць, што мары здзяйсняюцца? Іспраўдзавоца на «Дынама».

Валерыя СІЦЯКО.
Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Арэна з невялікімі трыбунамі, бэз нават элементарнай рукамэйчыны штогод ўвесну, калі разліваўся Свіслач, сыходзіла пад ваду. Зусім не тое, што трэба для аднаўлення спартыўнага жыцця ў горадзе. Таму ў 1946 годзе, калі Мінск адраджаўся пасля ваенных зрушэнняў, пачалася аднаўленне «Дынама». Праект змянілі: ужо не было шугнага возера скульптурі фантанам, стадыён перааснулі ў нізіню Свіслачы, галоўную трыбуну на 13 тысяч месцаў размясцілі на натуральным адноне, наасураць устаноўлі

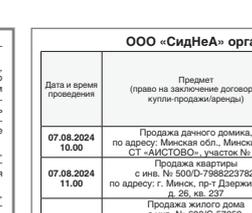
Гаворыць і паказвае «Дынама»

У 1951 годзе галоўны стадыён рэабілітаваўся прыняцч наймацнейшых лёгкаатлетаў з усёй вялікай краіны. Чэмпіянат СССР па лёгкай атлетыцы стаў іспытам для ўсёй краіны. «Працы было шмат. Трэба было зноў засыпаць здындай і ўкачыць бэгавую падачку і сектары для скакочу і кідаўня, пабудавач месцы для скакочу каля трыбуны стадыёна. І ўжо сёння з трыбуны стадыёна

кўр'базу. «Нейкаму арыгіналу прыйшоў у галаву пафарбаваць бітумныя дарожкі на стадыёне. Звычайнай фарбай пафарбавалі бітум, які там спрадзель жаляў. Выходзім на трэнніроўку і бачым новыя дарожкі, і нас вочы на пол папелзі. Амерыканцы цікавацца, што за пакрыццё. Мы на ўсе лады расхвалываем выдатнае саваецкае пакрыццё, па якім не бжыш — лётаеш. І ўсё б нічога, але фарба не паспела толку высыхнуць. Спартсмены пачынаюць бегчы — і ў іх абутак да дарожкі прыліпае», — успамінаў уладальнік таго матчу, а сёння трэнер па лёгкай атлетыцы Віктар Мяснікоў. Пераможцы таго матча, дарэчы, сталі саваецкімі лёгкаатлетамі. Паўтарылі гісторыю і ў 2019 годзе, калі на «Дынама» прайшоў першы і пакуль адзіны

родны спартыўны падае — ад гараных футбольных баталій Алімпіады 1980 года да неабышай Еўрапейскай гульні ў Гульняў краіні Снд., — адначыць у швіцанавы з 90-годдзем стадыёна Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка.

Сёння стадыён «Дынама» не закрыты спартыўны аб'ект, які адрываецца толькі для мерапрыемстваў. Ён адкрыты заўсёды і для ўсёх, таму што «Дынама» — гэта больш, чым стадыён, гэта цэнтр прыцягнення. Менавіта з такім дэвізам працуе каманда стадыёна, адзначае генеральны дырэктар Аляксандр Бут-Гуасім. «Стадыён «Дынама» — гэта візітка картка ўсёй краіны, не толькі спартыўна, але і культурны цэнтр. Улетку ў нас практычна кожны дзень

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

1. Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «Астосвояломент», зарегистрированное в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей 14.03.2014 за номером 691759953.
2. Место нахождения: Минский район, Боровлянский с/с, д. Боровая, дом 7, кабинет 4.
3. Адрес отделения продаж: Минский район, Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Понорава д. 2, пом. 462.
4. Сведения о размере работ (степень продаж): ежесуточно с 09:00 до 21:00 в рабочие дни, с 10:00 до 20:00 в субботу, с 10:00 до 18:00 в воскресенье и праздничные дни.
5. В течение трех предшествующих опубликованию проектной декларации лет застройщиком построены и введены в эксплуатацию следующие объекты:

Объекты	Фактические сроки строительства:	Объекты	Фактические сроки строительства:
Многоквартирные жилые дома в д. Колещи Минского района по генплану №:			
5.8	август 2019 — июль 2021	7.19	сентябрь 2021 — октябрь 2022
7.2	июль 2019 — июль 2021	7.26	май 2022 — декабрь 2023
7.2	декабрь 2019 — ноябрь 2021	7.38	октябрь 2022 — октябрь 2023
7.6	октябрь 2019 — сентябрь 2021	7.43	май 2021 — декабрь 2022
7.8	октябрь 2019 — октябрь 2021	7.60	ноябрь 2023 — апрель 2024
7.24	октябрь 2020 — ноябрь 2021	7.61	ноябрь 2023 — апрель 2024
7.27	октябрь 2020 — октябрь 2021	7.62	октябрь 2020 — октябрь 2021
7.62	октябрь 2020 — октябрь 2021	7.64	май 2021 — декабрь 2022
7.3	октябрь 2020 — декабрь 2022	7.4-7.5	сентябрь 2021 — август 2023
7.7	ноябрь 2020 — ноябрь 2022	7.44	ноябрь 2022 — июнь 2023
7.10	сентябрь 2022 — январь 2024	7.45	ноябрь 2021 — июнь 2023
7.16	сентябрь 2022 — январь 2023	7.46	июнь 2022 — август 2023
7.16	июнь 2021 — сентябрь 2022	7.47	сентябрь 2022 — август 2023
7.17	сентябрь 2021 — октябрь 2022	7.80	сентябрь 2022 — октябрь 2023
7.18	ноябрь 2021 — ноябрь 2022		

Иные объекты в Минском районе:
Паркин № 7.15 по г.п. декабрь 2021 — сентябрь 2023
Паркин № 7.37 по г.п. февраль 2023 — декабрь 2023

2. Информация об объекте строительства.
2.1. Объект строительства — Строительство жилого дома с инженерно-транспортной инфраструктурой и объектами социально-гарантируемого обслуживания населения в Боровлянский с/с д. Боровая, областного сельсовета Минского района Мясной общины «Микро-рай № 2». 9 очередь строительства. Жилой дом № 7.29 по г.п. возведение с целью обеспечения потребности населения жилыми помещениями и реализации инвестиционного проекта.
2.2. Возведение объекта строительства осуществляется согласно плану, предусматривающему графики производства строительных работ, предполагающий срок окончания строительства (проем в эксплуатацию) — не позднее 31.12.2026г.
2.3. Проектная документация имеет положительное

заключение государственной экспертизы № 166-70/23 от 29.03.2023, выданное дочерним республиканским унитарным предприятием «Госстройэкспертиза по Минскому областному».

2.4. Застройщик имеет право в одностороннем порядке изменить проектное документацию без дополнительных согласований с должностными.
2.5. Возведение объекта строительства осуществляется в д. Колещи Боровлянского сельсовета Минского района на земельном участке с кадастровым номером 62388060001000834 площадью 39,6565 га, принадлежащем на праве собственности Республике Беларусь

Объект строительства возводится в составе квартала, входящего за пределами общины территории квартала (далее — «Квартал»).

2.5. В состав объекта имущества совместного долевое строительство, входящего в состав объекта имущества, относенное законодательством к общему имуществу многоквартирного дома, а также к нему в соответствии с проектной документацией инженерно-транспортного обеспечения, объекты, связанные с объектом строительства, относящиеся к нему в соответствии с проектной документацией и расположенные на территории Квартала, в том числе объекты благоустройства и озеленения территории, наружные внутри и инженерные инженерные сети электроснабжения, электроснабжения, теплоснабжения, водоснабжения, канализации, связи, в том числе телефонии, телевидения, радиоточечной связи, ТП. Конкретный перечень имущества, входящего в состав объекта имущества совместного долевое строительство, определяется застройщиком по итогам технической инвентаризации объекта строительства. Дворовые элементы озеленения и благоустройства (детские и спортивные площадки, площадки для развлекательных игр, площадки для отдыха, площадки, ограды, тротуары), автомобильные проезды и подходы (включая в том числе подъезды к многоквартирному жилому дому, входящие в Квартал).

Объекты инженерно-транспортной инфраструктуры, входящие за пределами общины территории квартала, входящие в состав объекта имущества строительства, а также объекты инженерно-транспортной инфраструктуры, финансируемые при строительстве объекта, передаются застройщиком на безвозмездной основе эксплуатирующему их организациям на сумму затрат по их строительству в установленном законодательством порядке. Заключен договор возведения объекта долевого строительства, договоры, являющиеся самым согласием на безвозмездную передачу объектов строительства. Перечень передаваемых объектов строительства, определяемых в соответствии с проектной документацией, производится застройщиком.
В состав объекта имущества совместного долевого строительства, входящего в состав объекта имущества строительства, включены объекты инженерно-транспортной инфраструктуры, финансируемые при строительстве объекта, передаются застройщиком на безвозмездной основе эксплуатирующему их организациям на сумму затрат по их строительству в установленном законодательством порядке. № 21/03-2024 от 21.03.2024.
2.7. Окончание застройщиком долевое строительство осуществляется в полном объеме по объекту долевого строительства и работ по его строительству осуществляется путем предоставления

информации по адресу: отделе продаж, либо путем размещения информации на сайте www.newby.by.
2.8. Объект строится на коммерческой основе, исключение доли государства в уставном капитале объекта строительства предлагается гражданам, не состоящим на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, при условии строительства объекта в соответствии с проектной документацией, в отношении которых будут заключены договоры создания объектов долевого строительства, составляет сумму в белорусских рублях, эквивалентную 2035,00 долларов США. Цена объекта долевого строительства составляет сумму в белорусских рублях, эквивалентную сумме в долларах США, равной произведению цены одного квадратного метра общей площади жилого помещения и общей площади жилого помещения (согласно СН 3.02.01-2019) соответствующего объекта долевого строительства (согласно СН 3.02.01-2019) составляет сумму в белорусских рублях, эквивалентную 704,81 м².

2.9. Цена одного квадратного метра общей площади жилого помещения (согласно СН 3.02.01-2019) объектов долевого строительства составляет сумму в белорусских рублях, эквивалентную 2035,00 долларов США. Цена объекта долевого строительства составляет сумму в белорусских рублях, эквивалентную сумме в долларах США, равной произведению цены одного квадратного метра общей площади жилого помещения и общей площади жилого помещения (согласно СН 3.02.01-2019) соответствующего объекта долевого строительства. Подлежит оплате сумма определяется по официальному курсу белорусского рубля к доллару США, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день платежа, если иной курс или иная дата его определения не установлены договором.

По согласию сторон доли объекта долевого строительства сданы в пользование застройщиком, а также в иных случаях, предусмотренных проектной документацией, застройщиком в зависимости от общей площади, этажа, типа планировки и/или отделки (общая мебельная) объекта долевого строительства, размера первоначального взноса и графика внесения платежей за объект долевого строительства.

Именными членами объекта долевого строительства застройщиком в одностороннем порядке может быть произведено в случае нарушения должником условий предоставления ссуды, а также в иных случаях, предусмотренных договором создания объекта долевого строительства, иным соглашением сторон.

2.10. Прием заявления о заключении договора создания объектов долевого строительства осуществляется застройщиком при заключении названного договора через 7 дней после опубликования настоящей декларации. В случае если договор создания объекта долевого строительства не будет заключен в течение 3 (трех) календарных дней с момента подачи заявления о его заключении, такое заявление утрачивает силу.

Заключение договоров создания объектов долевого строительства осуществляется в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 06.06.2013 № 263.

ООО «СидНе» организует конкурсные торги					
Дата и время проведения	Предмет (право на заключение договоров купли-продажи/аренды)	Начальная цена (цена закуп, цена аренды, НДС по заявлению ИФНС по месту проведения торгов)	Общая площадь	Конкурсный обьект (объем в бел. руб.)	Срок заключения договоров/аренды
07.08.2024 10.00	Продажа дачного домика по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, уч. № 41	94900	113,2 кв. м	10	90
07.08.2024 11.00	Продажа жилого дома по адресу: г. Минск, пр-т Дзержинского, д. 25, кв. 227	117000	83,1 кв. м	10	90
07.08.2024 12.00	Продажа жилого дома по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Савоуховича, д. 159	39000	38,5 кв. м	10	90
07.08.2024 13.00	Продажа квартиры по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, 25-17	89900	49,9 кв. м	10	90
07.08.2024 14.00	Аренда садовыя красота по адресу: г. Минск, ул. Бобруйская, 6	27000	82 кв. м	10	10
Повторные конкурсные торги					
07.08.2024 15.00	Продажа дачи с зем. № 602С-2553, по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, 25-17	10500	51,8 кв. м	40	90
07.08.2024 16.00	Продажа квартиры по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, 25-17	169900	150,5 кв. м	10	90
07.08.2024 17.00	Продажа участка с надворными постройками по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, 25-17	7000	0,1052 га	10	90
07.08.2024 8.00	Продажа квартиры по адресу: г. Минск, пр-т Победителей, 115-147	700	48,4 кв. м	10	10
17.07.2024 16.00	Продажа участка по адресу: Мясной р.н., Боровлянский с/с, д. Колещи, ул. Авиационная, д. 9, кв. 47	53000	59,4 кв. м	10	90

Торги состоятся по адресу: г. Минск, ул. Платоновая, 15, каб. 7.7. атак.
Срок внесения конкурсного обеспечения и приема заявления с прилагавшимися к нему документами производится за один рабочий день до проведения торгов, опубликованных в соответствии с проектной документацией по адресу: г. Минск, ул. Платоновая, 15, каб. 7.7. атак. Конкурсный депозит вносится на р/с БУИ МТБК3012001093000129688 в ЗАО «МТБанк», БИК (КОД) МТБН2922.
Победитель торгов в день проведения подписывает протокол о результатах торгов. Иные условия

«Выпадкоўых людзей тут не бывае»

Гутарка з дырэктарам Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва Аленай Макаранка

У год святавання 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў адбываецца вельмі шмат тэматычных выстаў, круглых сталаў, канферэнцый, здымаюцца відэасюжэты, выдаюцца кнігі, у якіх распавядаецца пра трагічныя і героічныя падзеі часоў Вялікай Айчыннай вайны. Беларускія архівы прымаюць самы непасрэдны, а фактычна, адзін з глаўных удзелаў у гэтым, бо менавіта тут захоўваюцца дакументы пра вызваленую барацьбу і генцыды беларускага народа. Есць яны і ў Беларускім дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва. Пра гэта і многае іншае мы гутарым з дырэктарам БДАМЛМ Аленай Макаранка.

Стагадоўны фондатуарыянік

Нашы мерапрыемствы да юбілея вызвалення Беларусі праводзіліся і ў 2023 годзе. Многае датычылася беларускіх лэктараў, якіх удзельнічалі ў Вялікай Айчыннай вайне. Сярод пісьмачнікаў-ветэранаў там юбіляраў. У той момант адкрылі выставу і правялі вечар паміж і круглы стол, прысвечаны Аркадзю Кулішову, якому споўнілася 110 гадоў. Адбыўся круглы стол, прысвечаны юбілею Васіля Быкава. Да нас прызджалі з Першага нацыянальнага канала Расійскай Федэрацыі, калі рыхтавалі фільм «Судьба отмерила нам непомерно» да 100-годдзя Васіля Быкава. Іа кірвала фільмастка, ролі Быкава як сцяпана і фільмаў пра Вялікую Айчынную вайну. Мы якая вывільталі калі дакументы. Напрыклад, альбомы з прабамі акцёраў, сцэнарыі з прамаў аўтара... Звярталася да нас і студыя «Беларусьфільм», калі здымалі фільм «Траст, які не лопінуць», прысвечаны 100-годдзю беларускага кінэма. Там шмат распавядалася пра ўдзел беларускіх кінэмаграфістаў у вайне. У той час на самой студыі захаваліся дакументы толькі пасляваеннага часу, у нас ёсць шмат каштоўнага ранейшага гадоў — у тым жа асабістым фондах Коры-Сабіліна і Юрыя Тарына. Дачка франтавога кінаператара-дакументаліста Юліяна Доўнера Людміла Доўнер-Маліцкая перадала нам частку сямейнага архіва. Юлія Доўнер вельмі здымкі ваяўніц падчас вайны, але ў 1944-м яны пераняны — падчас здымак побач разарвалася фугасная бомба. Здароўе аказалася падарваным, асколкі выдалілі не ўсе. Таму Юлія Доўнер нара памер, і звестак пра яго засталася не так шмат.

Пісьменнікі шлі на фронт

— Якія выставы падрыхтаваны з ўдзелам БДАМЛМ да 80-годдзя вызвалення? — 3 Нацыянальным цэнтрам сучаснага мастацтва ў нас адбылася сумесная выстава «Зямля крываточыч гісторыяй». З нашых фондаў там будзе прадстаўлены афорты народнага мастака Беларусі Арлена Кашукірэвіча, прысвечаныя тэме генцыду беларускага народа. Яны робяць влічывае

— А ці ёсць фондатуарыянік у ідэальнай Вялікай Айчыннай вайны? — Так! Лтарарна па тэрыторыі таму ў аддзеле архіваў арганізацыі і фарміравання НАО правялі апрацоўку дакументаў ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, заслужанага работніка культуры Беларусі Васіля Сцяпанавіча Семенкова, які адзначыў сваё 100-годдзе. Ён ваяваў, удзельнічаў ва ўзаімі Берліна, вызваленні Чэхаславацыі, Польшчы. Ндаўна мы хадзілі да яго ў госці, прынеслі копіі дакументаў. Васіль Сцяпанавіч прапрацаваў больш за 25 гадоў у выдавецтве «Беларуская савецкая энциклапедыя», быў знаёмы з вядомымі пісьменнікамі, сабраў вельмі каштоўную калекцыю цікавых дакументаў, якія перадаў у архіў-музей: гэта біяграфіі, публікацыі, партрэты, індывідуальныя фотаздымкі і фотаздымкі ў групах з вядомымі дзеячамі культуры Беларусі, фота старажытных храмаў, копіі каталіцкай помніккі гісторыі архітэктуры XVII—XVIII стст. і іншае. Падчас сустрэчы Васіль Сцяпанавіч падарыў архіў-музею свае ўспаміны «Расказы, як усё было» з дароўным надпісам.

уражэнне. Есць у яго і шмат замалёвак на тэму Вялікай Айчыннай вайны, хутка гэта ўсё будзе даступна ў чытальнай зале. Дыя выставы ў Музеі гісторыі беларускага кінэма «Па той бок кінахронікі» сярод іншага мы перадалі кінасцэнарыі Міколы Садковіча, які ён у 1945 годзе пісаў для фільма Коры-Сабіліна пра вызваленне Беларусі і аперэрую «Баграціён». Сяліта юбілей ішча аднаго пісьменніка — удзельніца вайны — Міхася Лынькова, падрыхтаваў выставу. Фонд Міхася Лынькова, які ў захоўваецца, вельмі вялікі. Ёсць навад справа, у якой ён збіраў матэрыялы пра літаратуру — удзельніца Вялікай Айчыннай вайны. Узразлі, напрыклад, звесткі пра Міколу Лупскава. У 1943-м ён быў шчыра паранены на фронце, пад Каркавам, дзе камандаваў батарэяй. Асколак прабуў левая вока. Калі Лупскава прывезлі ў казаштанскі шпіталь, там адмовіліся нават рабіць аперэрую, даставае асколак — ён быў надта блізка ад мозгу. Зрабілі пратэзу. У сваіх успамінах Лупскава і навад працаваў чабанам, пасяві авецка. Напасаў ён, мабыць, менш, чым мог бы: невядомыя асколак рухавіц, пісьменнік хваў. Яго творы высока ацэньваў Янка Маур. Лупскаму, дарчы, сустрэўся ў ім, якая калі працаваў чабанам.

Сяліта 80 гадоў Саюзу пісьменнікаў Беларусі, многія сябры якога былі удзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны...

— Значна чытаю. Мы ўжо правялі Узшыўку гісторыі, прысвечаныя гэтай падзеі, прагучала шмат цікавага, нават запіс удзельніка Яні Купалы на радыё ў 1934 годзе.

Са старэйшай Саюза пісьменнікаў Беларусі Алесей Карловічам мы дамоўліліся пра сумесныя праекты. Ён прызджав да нас у архіў, перадаў нам кнігі, выдзеныя ў Выдавецкім доме «Звязда», які ён узначальвае. Да 90-годдзя СГБ ёсць планы і на сумесны праект з РДАЛЛ — Расійскім дзяржаўным архівам літаратуры і мастацтва, які паста ўвасобіцца ў віртуальную выставу, заснаваную на дакументах Саюза пісьменнікаў, якія захоўваюцца ў РДАЛЛ. Спядзяюся, мы атрымаем іх нібавякі фільм. Магчыма, зладзім і канферэнцыю. Ёсць і іншыя міжнародныя праекты, напрыклад, з казахскімі калегамі пра беларускіх дзеячых культуры, якія знаходзіліся падчас вайны ў эвакуацыі ў Казахстане. На наступны год, да 80-годдзя Перамогі, пастараемся зрабіць выставу. У 2016-м казахскі калегі нам перадалі копіі дакументаў, што датычацца дзеячых БДТ-1 Парыжы Александрароўскай у эвакуацыі. Думаю, наша супрацоўніцтва з Казахстане будзе дастацова плённым.

Шлях дакументаў у архіў

— Архіў папаяўняе толькі тэі дакументамі, якія прыносяць самі, ці вышуквае гіпатэтычных фондатуарыянікаў? — Канешне, вышукваем. Відзем перагаворы з вядомымі дзеячамі, каб пры жыцці перадаць нешта ў наш архіў, са спадчынікам. Напачатку адрабучаюць звычайна невялікую частку, потым фонд папаяўняе. Часам даводзіцца і дзесяці, і дваццаць гадоў вясці перагаворы. Але спрод нашых сучаснікаў ёсць разуменне, што гэтым дакументам трэба зааваць. Як бэ дакументаў падрыхтаваць мерапрыемствы да юбілея вядомага чалавечка, праінфартаваць яго ўклад у культуру, значнасць яго асобы? Здароўе, калі на нашых круглах сталаў і канферэнцыях прысутнічаюць людзі, якія могуць распавесці цікавы і нешта з асабістых успамінаў. Вось цяпер у нашым кабінце невядома выстава, прысвечаная 90-годдзю народнага арыста БССР Юрыя Ступакоўна. Ён шмат здымаўся ў кіно, іграў у Дзяржаўным рускім драматычным тэатры ім М. Горькага. У экаспіцы ёсць успаміны пра яго за заслужанага арыста Беларусі Андрэя Душчэніка. Юрыя Ступакоў быў падарываў са сваёй і сабрам яго малі народнай арысты СССР Алёксандра Клімава.

Адуль бяруцца архівісты

— Наколькі сёння прэстыжнага прафэсія архівіста? Ці прыходзіць маладыя? — Ведаецца, па размеркаванні прыходзіць... — А затымліваюцца? — Па-рэспубліканску. Я зразумела ваявую рэч: выпадковы людзей тут не бывае. І, мне здаецца, у архіўнай сфэры ніхто ніколі шмат не зарабляў і не будзе. Тут гаворка пра людзей да прафэсіі. Прычым усё архівы вельмі розныя, са сваёй спецыфікай, у кожным сваё спецыялістаў, які працуюць шмат гадоў, гараць сваёй прафэсіяй, для якіх гадоўнае не грошы. Так і ў нашым архіве. З другога боку, наша кіраўніцтва прымае меры накіонт павышэння нашых заробкаў, таму што, на жаль, ішча ліць гадоў таму архіўны ўстановы ў статыстыку па заробатнай плаце па горадзе Мінску нават не ўключалі, каб не псаваць карціну. Спядзяюся, гэта зменіцца. У нас свая кадравая спецыфіка — шмат культуролагаў, філалагаў, архівістаў працуюць дваццаць. Зразумела, шмат па складзе дакументаў культуролаг у нас больш карысці прынясе, але бэ архівістаў абсылілі нешта. Архіўная навука — усё-ткі навука, і яна жорстка структураваная.

Вы, які выкладчык БДУ, навошта, мажаш прыгладзіць булчыч кадры...

— Так, прыгладзіць да студэнтаў. Узрадавала, што ў гэтым годзе на істарычным факультэце аднавіўся гурток «Сябры архіваў», у удзельнічара ў яго адкрыцці, раскавала пра наш архіў-музей, пра спецыялістаў прафэсіі архівіста. Студэнты пасля прыходзілі

да нас на экскурсію. Вочы іх гаралі. Знаець, у нас ішча небагія перспектывы. — Алічбоўка дакументаў працаваецца? — Так, вядома. Дзякую за падтрымку нашаму кіраўніцтву, Дпартаменту па архівах і справаводства Міністэрства юстыцыі. У свай час прэм'ер-міністр Беларусі Раман Гаюлаўчына прызджав з візітам у Беларускі дзяржаўны архіў кінафотастадыяму, пасля і наразілася праграма развіцця архіўнай сфэры. Спрод асноўныя яе паказчыкаў — якра адлічбоўка. Дзяржаўны бібліятэчны архіў у заакупу абсталёваным. У астраўніку мінулага года мы набылі кніжны сканер, які дазволіў павялічыць колькасць адлічбоўкі ў некалькі разоў. Але наўнясць тэхнікі прадугледжвае і наўнясць людзей, які ўмеюць яго карыстацца.

Архівы — месца зусім не сумнае...

— Знойдзены дакумент можа мець магучую сілу. Нейкае імя абяліць, нейкае ачарніць, прымысціць па-новаму ацаніць тую ці ішчу падзею... — Нездарма гавораць: хто валадэе інфармацыяй — валадэе светам. Мне не падабаецца, калі парануюцца архівы, музеі і бібліятэкі. У нейкай ступені мы робім даў працу, асабліва аддзельна радкай кнігі бібліятэкаў. Але калі знікне дакумент, які пацверджае той ці іншы гістарычны факт, — замест факта будзе гіпотэза. Як, напрыклад, пра наўнясць Полацкага летаніцы. Ён нібыта быў у Ташчэхаў, які ўключыў яго ў «Гісторыю расійскаю», але летаніц да нас не дайшоў, і мы маем толькі гіпотэзу, якую не магчыма давесці. А дакумент — ордэдына значная рэч. Не наша справа — як яго працяваць, наша справа — яго зааваць.

А працяваць могуць з супрацьлеглых пазіцыяў...

— Іх працяваць. Памятаю, як на нашай кафедрэ крыніцазнаўства ў мяне заўбэды выклікала усмешку, калі прафесары пачыналі разгаворыць, што першасная метада ці крыніца? Уладзімір Нішчыравіч Садковіч даказваў, што метада, а Сяргей Мікалаевіч Ходзін — што крыніца. Я так дасюль і не вызначылася, бо адно бэ ішча не магчыма мець. Адвечнае філасофскае пытанне пра яна і курчыць...

Ці шмат закрытых дакументаў, якія фондатуарыянікі забараняюць даваць для агульнага карыстання?

— Вы, які выкладчык БДУ, навошта, мажаш прыгладзіць булчыч кадры... — Так, прыгладзіць да студэнтаў. Узрадавала, што ў гэтым годзе на істарычным факультэце аднавіўся гурток «Сябры архіваў», у удзельнічара ў яго адкрыцці, раскавала пра наш архіў-музей, пра спецыялістаў прафэсіі архівіста. Студэнты пасля прыходзілі

Скарбы прыроды

Што тояць экспанаты Ледніковага перыяду

У пасёлку Радунь заснаваны ўнікальны музей валуноў

Экспазіцыя размяшчана на плошчы ў адзін гектар. За 10 гадоў існавання тут сабрана каля 40 старажытных камяняў, самы вялікі з якіх важыць больш як 14 тон і налічвае больш чым 200 тысяч гадоў. Музей валуноў уваходзіць у склад турыстычнага маршруту па скаральных аб'ектах — сведках ледніковага перыяду зямлі.

Музей знаходзіцца адрэзу за будынкам Радунскай гімназіі. Ініцыятарам яго стварэння стаў кіраўнік народнага гісторыка-археалагічнага музея Іван ФІСЕНКА. Усё пачалося з таго, што гімназіцкі мін-праект «Валуны круглых дарог мінутаў» стаў адным з пераможцаў міжнароднага конкурсу «Жывая гісторыя майго краю». У рамках апошняга і пачалося стварэнне незвычайнага парка, граніцы якога нагадваюць карту Воранаўскага раёна. Нават валуны размяшчаны ў адпаведнасці з вёскамі, дзе яны знайшлі. Калекцыя адлюстроўвае і разнастайнасць складу экспанатаў. У асноўным гэта такія пародак, які базальт, граніт, пясчанык, вапняк, кварц, фарма камас розная. Тут жомна ўбачыць валуны ў форме куба, піраміды і шара.

У музеі прадстаўлены апрацаваныя ружмы валуны, якія адбываюць асаблівае ролі ў штодзённым жыцці чалавека, а таксама выкарыстоўваліся ў скаральных абрадах. Парк уваходзіць у склад маршруту па Воранаўскім раёне пад назвай «Скарб сівых валуноў».

Разам з вучнямі падрыхтавана не проста экскурсія — амаль тэатралізаванае відэошча. Дзякуючы гэтаму адрэзу зразумела, які валун мець тоі ці іншае прызначэнне. У дахрысціянскі перыяд менавіта вялікім камяням надавалі скаральны сэнс. Сёння школьнікі аднаўляюць карціны мінулага і вяртаюцца ў прадстаўляюць. Падыходзім да валуна, авок яго кажуць трыо дзяўчат у старажытных адзенні. Яны раскаваюць, што гэты вялікі камень знайшоў вучань школы ў наваколлі вёскі Гарэдышча. Відэаочна, што валун мае культывы сэнс, бо ў ім нават бачны надпіс з літоўскім словам «вільчыс», што значыць «наезд». Прыцягнулі яго суды з даламагой крана. Гэта самы вялікі камень, яго вага — да 15 тон. Місцвая жыхарка Марыя Цыранок раскавала шкельнікам, што «вільчыс» — гэта жаночы камень. Людзі верылі, што ён даламагае выльчыць ад біялопнасці, цяжарным — нарадзіць здаровае дзіця, а дзяўчатнам садзейнічае ў шлюбце. Да яго дэканраліся, цапавалі, затым зярталіся

з просьбай аб даламагой, у ахвяру прыносілі пён, ружнікі, палатно, хусткі, брошкі. Прасілі так: «Ой, Вільчыс, пайшоў мой мілы ў горад-гародчак, а я за ім у спядночак, след у след ступала — мілага шукала, дзе ж мой мілы дзеўле. Каб ён быў у шынькары — шумень б шынькай, каб ваўкі з'еўлі — лясы шумень б, каб быў у дзяўчыцы — гарэл б лучыні, каб у Дзітве ўтаніўся — Дзітве разлілася б. Даламагой Вільчыс кахангага мужа адшукца». Магчыма, так некалі прасілі маладыя жонкі вярнуць ім іх мужоў, што пайшлі ў далёкую дарогу.

Тут жомна паўчыч легенду пра Чортаў камень, на якім адночыні селянін знайшоў боты. Узлў ён іх, памерна — акаваліся якрам на яго. Агледзеўся ён навокал — нікога няма, толькі нібы смя д'ябла паўчы, спалохаўся мужык і пабег напарскі. А потым паўчы ад стальных людзей, што на гэтым камяні чорт шы боты. Вось так атрымаў сваю назву Чортаў камень-шавац.

А першым экспанатам стаў культывы камень з вываей ахвяравальных талаерак, які сімвалізуе доабо і зло. Менавіта на гэтыя «талаеркі» кілавікі ахвяры ў залезнасці ад таго, што чакаваў працы. Валун мае вышыню больш як два метры, знойдзены непдалёку ад вёскі Павалотка. Ірваецца, што яго ўзросць налічвае дзвесце тысяч гадоў.

Дарчы, калекцыя збіралася па ўсіх кутках Воранаўскага раёна, боольша частка — у ваколіцах самой Радуні. Згодна з легендамі, раней валуны нібыта самі хадзілі, вандравалі. Мабыць, гэта звязана з адступленнем ледніка, які агаліў і ружка камяні. Лічыцца, што ледніковыя валуны даламагаюць разгадваць розныя таёмніцы прыроды, аднаўляць для наўдчакаў фрагменты жыцця продкаў.

— Тут ёсць валуны двух апошніх аледзненняў. Есць з Павалоткага ледніка, які адшшоў 14 стагоддзям таму, а ёсць і з Сожскага аледзнення, гэтым ўзростам больш як 200 тысяч гадоў. Сожскі ляднік прыцягнуў іх са Швэцыі, са дна Балтыцкага мора і Кольскага паўвострава. Цікавы і геалагічны склад. Напрыклад, валун, які мы прывезлі з Боўшычак. Ён і культывы, і незвычайны з пункту погляду пералогі — навука аб горных пародах, тут прадстаўлена 18 розных мінералаў. Аб'ект цікавы як для навукова-даследчых мэт, так і для культуры-турыстычных. Вельмі шмат экскурсій прыжджае — і дзаяці, і дарослых, групамі і індывідуальна. Мы праводзім іх па раёне, дзе таксама многа розных валуноў ёсць, — раскавае Іван Фісэнка.

На дзень нараджэння да Песняра

6 ліпеня, напярэдадні чарговых угодкаў Яні Купалы, у Купалаўскім мемарыяльным запаведніку «Вязьніка» адбылося свята сямці, песні і народных рамястваў «З адноу думкаю аб ішчэці Беларусі...», арганізаванае сумесна з Маладзечанскім раёнкінакам і Саюзам пісьменнікаў Беларусі.

Прагучалі вершы класіка ў выкананні беларускага паэтаў. Песні і танцы прадставілі фальклорныя калектывы Маладзечанскага раёна, Рэспубліканскага цэнтры нацыянальных культур. Для гасцей свята быў разгортнуты кірмаш рамястваў.

Віктар ІВАНЧЫКАЎ, фота аўтара.

